

POLİS YOLSUZLUĞUNUN KONTROLÜNE YÖNELİK GELİŞTİRİLEN STRATEJİLER: AMERİKA ÖRNEĞİ

The Strategies to Control Police Corruption: The Case of USA

Arif AKGÜL*
Serdar Kenan GÜL**

Özet

Polis yolsuzluğu, tüm dünyada görülme sıklığı ülkeden ülkeye farklılık gösterse de evrensel bir sorundur. Özellikle New York, Chicago, Miami ve Los Angeles gibi metropol kentlerde zaman zaman ortaya çıkan polis yolsuzluğu skandalları, yolsuzluğun Amerikan polisinde de var olduğunu gözler önüne sermektedir. Bu çalışmanın en temel amacı, Amerika’da özellikle New York Kentinde ortaya çıkan polis yolsuzlukları üzerine yapılan çalışmaları incelemek ve önlemeye yönelik geliştirilen stratejileri gözden geçirmektir. Türkiye’de bu alanda ilk kez yapılan bu literatür çalışması ile, Amerika’nın geçirmiş olduğu bu deneyimin Türkiye’de polis yolsuzluğunu kontrol altına almak için yapılacak bundan sonraki çalışmalara örnek oluşturması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Polis, Yolsuzluk, Amerikan Polisi, Ceza Adalet Sistemi.

Abstract

Police corruption, which can vary from one country to another in terms of its frequency, is a universal phenomenon. The police corruption scandals, which have been emerged time to time in metropol cities, especially, in New York City, Chicago, Miami and Los Angeles prove the existence of police corruption in the United States. The main objective of this study is to review the literature including the research and reports, which has been published in the USA after the scandals have emerged especially in New York City. It is aimed with this literature review, which has been attempted for the first time in Turkey that the USA experience in police corruption would be a good practice for the future research to control the police corruption in Turkey.

* Dr., Emniyet Genel Müdürlüğü.

** Dr., Öğretim Görevlisi, Polis Akademisi Polis Yönetimi Araştırma Merkezi, sekgul@egm.gov.tr
PBD, 11 (3) 2009, ss.119-139

Key Words: Police, Corruption, American Police, Criminal Justice System.

Giriş

Amerika’da 1970’li yılların başında ortaya çıkan polis yolsuzluğu skandalları özellikle New York, Chicago ve Miami gibi büyük kentlerde yıllardır süre gelen bu sorunu gün yüzüne çıkarmıştır. Nitekim New York Polisinin karıştığı yolsuzluk olayları medyada uzun yıllar yazılmış ve üzerinde sıkça konuşulmuştur. Birçok yazar ve akademisyen bu skandallar sonrası polis yolsuzluğu üzerine eğilmiş ve araştırmalar yapmaya başlamıştır. Bu alandaki en klasik çalışmalar Lawrence Sherman’ın (1974a) “Police Corruption: A Sociological Perspective” çalışması ile Herman Goldstein’in (1975) “Police Corruption: A Perspective on its Nature and Control” adlı eseridir. Ayrıca polis yolsuzluğunun sınıflandırılması bağlamında ise Thomas Barker ve Julian Roebuck’ın (1973) yazdığı “An Empirical Typology of Police Corruption” adlı yapıtı günümüz polis yolsuzluğu kavramının temellerini oluşturmaktadır. Tüm bu çalışmalar, New York’ta 1970’li yılların başında ortaya çıkan polis yolsuzluğu skandalından sonra kurulan Knapp Komisyon Raporunun (1972) yayınlanmasından kısa bir süre sonra kaleme alınmıştır.

“Becoming Bent: Moral Careers of Corrupt Policemen” adlı çalışmada Sherman (1974c) polisin yolsuzluk süreci içerisinde nasıl “sosyalleştiğini” şöyle analiz etmektedir: Sherman, polislerin doğuştan ahlaksız ya da meslek öncesi yaşamlarında ahlaken kötü bireyler olmadıklarını “meşakkatli bir tercih sürecinde” (a painful process of choices) yolsuzluğa karışan bireyler haline geldiklerini ifade etmektedir. Sherman bu süreci ahlak kariyeri (moral career) olarak tanımlamaktadır. Bu kariyer polisin çok küçük avantajlar almasıyla başlayan bir süreçtir. Polis bu süreçte aldığı ücretsiz yemeği, ya da bir içeceği normal bir davranış olarak algılamaya başlar. Sherman bu algılamada diğer memurlar ile avanta teklifini yapan kişilerin etkisinin çok önemli olduğunu altını çizer. Bu yolla polis çok kısa bir sürede ilk aşamayı geçer. İkinci ve üçüncü aşamalarda ise Sherman bu durumun düzenli hale geldiğini, polisin örneğin bar sahibinden aldığı bir içecek karşılığında barı yasal kapanış saatinden sonra da açık kalmasına mücade ettiğini dile getirmektedir. Bu durumda birçok yazarında üzerinde durduğu akran grubunun etkisi (peer pressure) oldukça önemlidir. Zira polis diğer arkadaşlarının da bunu düzenli olarak yaptığını biliyordur. Daha sonraki

aşamalar ise Sherman'a göre polisi et yiyici (meat-eater) yani rüşvet ve yolsuzluk için fırsat kollar hale dönüştürür. Zira Sherman (1974c) dördüncü, beşinci ve altıncı aşamalarda durumun sistematik hala geldiğini polisin kumar, fahişelik ve uyuşturucu gibi suçlardan büyük çapta rüşvet alır hale gelebildiğini ifade etmektedir.

Walker (1983) Sherman'ın de altını çizdiği bu aşamaları bir adım daha öteye götürecek polis departmanları içinde geçerli olduğunu vurgular. Nitekim polis memurlarının büyük ölçüde yolsuzluk eylemine karışması, aslında departmanın bu konunun üzerine gitmemesi ve tamamen olan olaylara göz yumması sonucu olduğunu iddia etmektedir.

Bu çalışmada, polis yolsuzluğu kavramı genel olarak incelenecek, ardından New York'ta polis yolsuzluklarını incelemek ve soruşturmak üzere kurulan Knapp (1972) ve Mollen (1994) Komisyon Raporları ele alınacak ve son olarak polis yolsuzluğunu önlemeye ve kontrol altına almaya yönelik geliştirilen stratejiler üzerinde durulacaktır.

1. Polis Yolsuzluğu Kavramı

Polisteki sapma, üzerinde uzlaşılan bir kavram değildir. Zira birçok davranışı içine alan geniş anlamlı bir terimdir. Bu kavrama paralel olarak polis yolsuzluğunun da üzerinde tam anlamıyla uzlaşılan bir tanımı yoktur. Çünkü polis yolsuzluğu Walker (1983)'e göre karmaşık ve çok boyutlu bir konudur; çok farklı şekil, tür ve düzeyde karşımıza çıkabilmektedir. Bir polisin ücretsiz yediği bir yemekten, tüm polis departmanının organize bir şekilde çıkar sağladığı uyuşturucu kaçakçılığına kadar farklı boyutlarda görülebilmektedir. Kimi yazarlar (Goldstein, 1975; Walker, 1983) iki temel konuyla polis yolsuzluğunu açıklamaya çalışmışlardır. Bunlardan birincisi, otoritenin kötüye kullanımı (misuse of authority) ve kişisel çıkar (personal gain). Bu bağlamda polisin polislik kimliğini ve yetkisini kullanarak yasadışı faaliyetler içine girmesi yolsuzluğu doğurmaktadır. Ancak, Walker (1983)'e göre polisin her yaptığı yasadışı faaliyet çıkar sağlamaya yönelik değildir. Örneğin, aşırı güç kullanımı, yasadışı arama ve el koyma gibi eylemler kimi zaman kişisel çıkarın söz konusu olmadığı durumlardır. İşte bunların yolsuzluk olup olmadığı konusu tartışmalıdır. Ya da görev başında uyuma, göreve geç gelme gibi durumlar da kimi yazarlarca yolsuzluk başlığı altında incelenmiştir.

Dolayısıyla, örneğin Newburn (1999) polis yolsuzluğu kavramını polisin yapmış olduğu farklı nitelikteki bir takım yaşadığı faaliyetleri (rüşvet, şiddet, insanlık dışı muamele, yalan, delilleri karartma, ırk ayrımcılığı yapma, iltimas ve adam kayırma vb.) tarif etmek için kullanmıştır. Punch (2000) ise polis yolsuzluğunu üç ayrı kavramla açıklar; yolsuzluk (corruption), polisin disiplinsiz davranışı (police misconduct), ve polisin suç işlemesi (police crime) kavramlarını farklı açılardan ele almaktadır. Punch (2000) yolsuzluğu rüşvet kavramıyla özdeş kullanırken, disiplinsiz davranışları (görevde uyumak, göreve gitmemek gibi) idarı nitelikli suç olarak tarif etmekte, suç işleme eylemini ise doğrudan suç içeren cinsel taciz, hırsızlık ve uyuşturucu satmak gibi faaliyetler olarak değerlendirmektedir.

Ne var ki uygulamada en sık karşılaşılan polis yolsuzluğu türü rüşvet almak (bribe) ve “bahşiş” ya da “avanta” (gratuity) kabul edilmesidir. Her ne kadar alınan bu “hediyeler” birçok durumda küçük bir yolsuzluk türü olarak görülse de, polis yolsuzluğunun en yaygın türüdür. Ancak Walker (1983) ücretsiz veya indirimli yemek ya da hizmet almakla, para kabulünün ve rüşvetin birbirinden ayrı değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Zira bu ayrımı Knapp Komisyon Raporunda da (1972) görmekteyiz.

Literatürde yasal tanımlamalar olduğu gibi, sosyal, kurumsal ve akademik tarifler de göze çarpmaktadır. Dolayısıyla polis yolsuzluğu farklı açılardan ele alınmıştır. Kimi yazarlar ise polis yolsuzluğunu illegal değişim (illegal exchange) kavramıyla açıklarlar.

2. Amerika’daki Polis Yolsuzlukları

Amerika Birleşik Devletleri’nin âdemi-merkeziyetçi yapısı tarihsel olarak devletin dolayısıyla eyalet ve kent polis birimlerinin en önemli yapı taşı oluşturmuştur. Bu yüzden, birçok ülkeden farklı olarak Amerika’da ulusal nitelikte bir polis biriminden söz etmek olası değildir. Tek kişinin görev yaptığı polis departmanlarından, otuzbin kişilik departmanlara kadar çok farklı nitelikte ve farklı yapıda polis birimleri mevcuttur. ABD’deki yerel polis departmanlarının sayısı on sekiz bini aşmaktadır. Bu sebeple, Amerika’daki polis yolsuzluğu bile kendi içinde oldukça farklılıklar gösteren karmaşık bir olgudur.

Lawrence Sherman (1974a; 1978a) Amerikan toplumundaki polis yolsuzluklarının yönetsel yolsuzluğun yalnızca küçük bir parçasını oluşturduğunu buna karşın Sherman (1974a) polis yolsuzluğunu, ABD

Başkanının işleyeceği bir suçtan dahi daha önemli bir problem olarak değerlendirir. Amerikan Yüksek Mahkemesi Başkanlığı yapan Early Warren da hukukun günlük uygulamalarında bir Amerikalının özgürlüğünün ancak bir polis tarafından alıkonulabileceğini ifade ederek aslında polisin bir devlet başkanından daha güçlü ve yetkili bir kurum olduğunu dile getirir (Sherman, 1974a). Bu sebeple polisin toplumdaki rolü, görev, yetki ve sorumluluğu yolsuzluk faaliyetiyle ortaya çıkabilecek zararları bir kat daha arttırmaktadır.

Yolsuzlukla ilgili batı literatürü incelendiğinde özellikle Amerika'daki polis yolsuzluğuna ilişkin oldukça geniş kapsamlı kaynak bulmak mümkündür. Simpson (1977) Amerika'da 1600'lu yılların ortalarında Boston ve Massachussets kolonilerinde polis yolsuzluğuna ilişkin bir takım bulguların olduğundan bahsetsede, bir çok araştırmacı ve yazar söz konusu problemin esas itibarıyla 19. yüzyıl ile 20. yüzyılın başlarında nüksettiğini vurgular (Knapp, 1972; Sherman, 1974a; Siegel ve Senna, 2004; Roberg vd., 2005). 19. yüzyıl boyunca görülen polis yolsuzlukları Simpson (1977)'a göre siyasal çarkın bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Punch (2000) ise Amerika'da geçmişten gelen yolsuz kent yönetimlerinin polis departmanlarını ve diğer ceza adalet mekanizmalarını derinden etkilediğini ve hatta kimi yerleşim yerlerinde politikacıların, polis ve mafyayla yasal ve yasadışı girişimleri birlikte idare ettiklerini dile getirmektedir. Amerika'da özellikle kumar ve fahişeliğin günümüzde ise uyuşturucuyla bağlantılı suçların polis tarafından göz yumulan bir davranış haline geldiği ve bunların mağdursuz suçlar olarak değerlendirildiğinden polisin aldığı rüşvetin de "temiz" bir nitelik taşıdığı vurgulanmaktadır (Siegel ve Senna, 2004; Punch, 2000).

Birçok yazara göre, Amerika'da polis örgütüne yönelik siyasal baskı geleneksel olarak birçok yolsuzluğun sebebi olarak gösterilmektedir (Goldstein, 1975; Sherman, 1974a; Simpson, 1977). Bunun en muhtemel sebebi ise polisin doğrudan yerel siyasi organa bağlı olmasıdır. 1800'lü yılların sonundan günümüze kadar New York kentinde neredeyse her 20 yılda bir polis yolsuzluğuna ilişkin yaşanan büyük skandallar- 1895, 1913, 1932, 1954, 1973, 1994- gerek politikada gerekse medyada büyük yankılar uyandırmıştır (GAO, 1998; Punch, 2000). New York'taki polis yolsuzlukları tarih içerisinde Amerika'nın Boston, Chicago, Detroit, Los Angeles, New Orleans ve Philadelphia gibi diğer büyük kentlerine de sıçramıştır (GAO, 1998).

Elbette ki polis yolsuzluğu yalnızca Amerikan toplumuna özgü bir sorun değildir. Bir çok araştırmacı ve akademisyen (Goldstein, 1975; GAO, 1998; Newburn, 1999; Puch, 2000; Sherman, 1974a; Simpson,

1977) polis yolsuzluğunun profesyonel anlamda polislik olgusu kadar eski bir fenomen olduğu konusunda hem fikirdirler. Ne var ki, önceleri yolsuzluğun yalnızca şahıslarla sınırlı olduğu değerlendirilmiş ve 1950’li yıllardan sonra kavramsallaştırılan ve yolsuzluk yapan polisler için kullanılan “çürük elma” teorisi literatürde sıkça teleffuz edilmeye başlamıştır (Knapp, 1972; Roberg vd., 2005; Wood, 1997) Ancak günümüzde bir çok akademisyen bu kavramı tamamen reddeden çalışmalar ve analizler yapmıştır (Newburn, 1999; Perry, 2001; Williams, 2002). Şimdilerde ise “çürük elma” ’ya değil, elmaların içinde bulunduğu “varil”’e, yani polis departmanlarına yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Nitekim Perry (2001) yolsuzluk yapan polislerin ahlaken kötü ya da suçlu doğan bireyler olmadıklarını, yapı olarak diğer meslektaşlarından farklı insanlar olduklarını vurgulamaktadır. Yolsuzlukla mücadele faaliyetinin ise yalnızca “çürük elmaları” kontrol etmek değil, esasında “varilleri” incelemekten başlaması gerektiğini zira Perry (2001), polisin içinde bulunduğu organizasyonun (varilin) yolsuzluğu doğurduğunu ve elmayı çürüttüğünü dile getirir.

Amerika’da son yıllarda polis yolsuzluğu özellikle yasadışı kokain sektöründe oldukça şaşırtıcı düzeyde artış göstermiştir (GAO, 1998; Mollen Comission, 1994; Punch, 2000). Günümüzde Amerikan polisleri kimi zaman yalnız, kimi zaman grup halinde uyuşturucu tacirlerinden para aşırarak ya da uyuşturucuyu doğrudan pazarlayarak yolsuzluk faaliyetine bulaşmışlardır. Son yıllarda Amerika’nın New York, Los Angeles, Detroit, Washington DC ve New Orleans gibi büyük kentlerinde bu tip yolsuzluğa karışan birçok polis yakalanarak hüküm giymiştir (GAO, 1998; Holloway, 2002). Tablo 1 ve 2’den görüleceği gibi Federal Araştırma Bürosu’nun (FBI) verilerine göre Amerika’daki uyuşturucuyla bağlantılı polis yolsuzluğuyla ilgili açılan davalar tüm polis yolsuzluklarının yaklaşık yarısını oluşturmaktadır.

Tablo-1: 1993-1997 Yılları Arasında FBI Tarafından Açılan Dava Sayısı

Yıllar	Yolsuzlukla İlgili Açılan Davaların Toplamı	Uyuşturucuyla Bağlantılı Açılan Yolsuzluk Davalarının Sayısı	Oran %
1993	186	61	33
1994	185	85	46
1995	210	77	37
1996	183	85	46
1997	190	92	48

Kaynak: GAO (1998) Law Enforcement Information on Drug related Police Corruption, United States General Accounting Office (GAO), Report to the Honorable Charles B. Rangel, Washington, DC.

Tablo-2: FBI Tarafından Açılan Davalar Sonucu Hüküm Giyen Polis Sayısı

Yıllar	Hüküm Giyen Polis Sayısı	Uyuşturucuyla Bağlantılı Ceza Alan Polis Sayısı	Oran %
1993	129	59	46
1994	143	72	50
1995	135	77	57
1996	83	38	46
1997	150	79	53

Kaynak: GAO (1998) Law Enforcement Information on Drug related Police Corruption, United States General Accounting Office (GAO), Report to the Honorable Charles B. Rangel, Washington, DC.

Punch (2000) Amerikan polisindeki yolsuzluğu, uyuşturucu bağlantılı rüşvet ve aşırı güç kullanımı olarak özetlemekte ve aşağıdaki dört maddenin altını çizmektedir:

- Organize suçlarla bağlantılı olarak, rüşvet, yolsuzluk ve adam kayırma Amerika'daki polis departmanlarının en önemli sorunudur.
- Günümüzde birbiri ardına ortaya çıkan skandallar yapılan araştırma ve reform çalışmaları, polis yolsuzluğunu her geçen gün su üstüne çıkarmaktadır.
- Polis yolsuzluğuna ilişkin yapılan reformlar sürdürülmesi oldukça güç uygulamalar içermektedir. Ancak başarılı olabilmesi için etkin bir liderlik, hesap verilebilir bir yapı, güçlü ve proaktif bir araştırma ünitesi ve dürüstlük testi gibi bir takım hususları içermesi gerekmektedir.
- Amerika'da uyuşturucu konusu polis yolsuzluğunu derinden etkileyen bir olgudur. Ne yazık ki kimi polisler uyuşturucu kullanır ve tacirliğini yapar hale gelmiştir.

Amerika'da uyuşturucu bağlantılı yolsuzluk son yıllarda üzerinde farklı araştırmalara konu olan bir alan haline gelmiş ve diğer tipteki polis yolsuzluklarından farklı tarafları incelenmeye başlanmıştır. Özellikle Los Angeles'ta ortaya çıkan Rampart Skandalı ile Miami'de ortaya çıkan yolsuzluklar bu bağlamda önemli olaylardır. Örneğin 1980'li yıllarda FBI'nın Miami'de ortaya çıkardığı polis yolsuzluğu'nda yargılanan polislerin tamamının uyuşturucu işine bulaştığını, hatta bu durumun polis arabalarından uyuşturucu satmaktan tacirleri öldürmeye kadar bir çok yasadışılığı ortaya çıkarmıştır (Roberg vd., 2005). 1990'lı yılların sonunda Los Angeles Polis Departmanı'nda (LAPD) ortaya çıkan Rampart Skandalı ise üzerinde halen konuşulan yolsuzluklar zincirini ortaya çıkarmış ve tarihte LAPD'nin adını lekeleyen en büyük olaylardan birisi olarak değerlendirilmiştir (Siegel ve Senna, 2004).¹

Amerika'da polis yolsuzluklarını araştırma ve çözüm yolları bulmak için oluşturulan komisyonlar yıllarca çalışmış ve oldukça detaylı bilgiler içeren raporlar hazırlamışlardır. Bunlardan en önemlileri ve büyük yankı uyandıranları New York'ta oluşturulan Knapp (1972) ve Mollen (1994) komisyonlarıdır. Zira New York Kenti Amerika'daki en büyük polis departmanlarından birisidir. Ancak, Roberg vd. (2005) New York'un Amerika'daki küçük ya da büyük birçok polis departmanında

¹ Rampart Skandalı ve polis yolsuzluğu ile ilgili olarak Los Angeles'ta 2001 yılında bir sempozyum düzenlenmiş, sempozyum bildirileri ise "The Rampart Scandal: Policing the Criminal Justice System" adı altında *The Loyola of Los Angeles Law Review* dergisinde yayınlanmıştır. Daha fazla bilgi için bakınız: *The Loyola of Los Angeles Law Review*, Volume 34, Number 2, January 2001.

görülebilecek değişik tipte polis yolsuzluğunu temsil edebilen bir yapıyı olduğunu ifade etmektedirler.

2.1. Knapp Komisyon Raporu

Amerika'nın New York kentinde ortaya çıkan skandallar neticesinde oluşturulan Knapp komisyonu kentte yıllardır süregelen yolsuzluğu sistematik olarak inceleyen önemli bir rapordur. Bu komisyon, aynı zamanda New York tarihinde Belediye Başkanının bağımsız şahısları görevlendirdiği ve yolsuzluğu ortaya çıkarmaya yönelik kurulan ilk komisyondur (Knapp, 1972). Komisyon, adını komisyon başkanının adından almış ve komisyonda görevlendirilenlerin birçoğu savcı ve kanun uygulayıcı birimlerde çalışan kişilerden oluşturulmuştur. Yaklaşık 1,5 yıl süren çalışmalar sonucunda 1972 yılında yayınlanan Knapp Komisyon raporuyla polis yolsuzluğu teorik olarak ele alınmış ve ardından yolsuzluğu önlemeye yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Rapor daha sonra kitaplaştırılmıştır.

Polis yolsuzluğu konusunda “ot yiyiciler” (grass-eaters) ve “et yiyiciler” (meat-eaters) kavramları bu komisyon tarafından ilk kez ortaya konmuştur. “Et yiyici” kavramı, kişisel çıkarları için polis gücünü ve yetkisini kötüye kullanan devriye polisleri için, “ot yiyici” kavramı ise günlük olan olaylarda rüşvet kabul eden polisler için kullanılmıştır. Komisyon et yiyicilerin polis yolsuzluğu sorununun temeli olduğunu vurgulamış zira bunların sayıca çokluğu yolsuzluk olgusunun “ahlaklı” ve normal bir davranış haline gelmesini sağladığı vurgusunu yapmıştır (Knapp, 1972; Newburn, 1999).

Knapp komisyonunun kurulmasında ve siyasal iradenin bu konunun üzerine gitmesinde etkili olan kişilerden birisi de New York Polis Departmanında çalışan Frank Serpico'dur. Serpico, New York'taki polis yolsuzluğunu New York Times gazetesine anlatarak skandalı ortaya çıkarmış ve sonrasında yayınlanan haberler neticesinde Belediye Başkanı polis yolsuzluğunu araştırma komisyonunu kurdurmuştur. Serpico Knapp komisyona da önemli bilgiler vermiştir. Sherman (1977)'e göre Serpico Amerika tarihinde bu tür bir davranış sergileyen ve ün kazanan ilk polistir. Aslında bunun öncesinde de polis yolsuzluğuna ilişkin Kansas Kentinde, Oakland'da, Cincinnati'de birçok polis yargı yolunu seçerek yolsuzluğa yönelik olan bu sessizliği (code of silence) bozmaya çalışmıştır (Sherman, 1977). Serpico'nun davranışı ölüm tehditleri almasına ve birçok operasyonda yalnız başına bırakılmasına sebep olmuştur. Serpico, komisyon raporundan sonra emekliye ayrılmış ve şeref

madalyasıyla ödüllendirilmiştir.² 1973 yılında Serpico başlıklı film sinema perdesine aktarılmış, 1997 yılında da Peter Maas tarafından aynı adla bir kitap yayınlanmıştır.

Narkotik, kumar, fahişelik ve trafikle ilgili olaylarda polisin aldığı rüşvet, komisyon raporunda dikkat çeken en önemli hususlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Benson, 1988; Knapp, 1972). Bunların haricinde yapı şirketlerinden, barlardan, otellerden ve lokantalardan alınan rüşvetler ve ücretsiz hizmetler komisyon tarafından üzerinde durulan önemli konular arasında sayılmıştır.

2.2. Mollen Komisyon Raporu

Knapp komisyon raporunun yayınlanmasından yaklaşık 20 yıl sonra yine New York kentinde Milton Mollen başkanlığında oluşturulan Mollen komisyonu yaklaşık 2 yıl süren çalışmaları sonucunda 1994 yılında polis yolsuzluğu konusunda yeni bir rapor yayınlamıştır. Mollen Raporu, Knapp raporuna nispeten daha iyimser bir yaklaşım sergilemiş ve New York Polis Departmanında çalışan polislerin birçoğunun dürüst, çalışkan ve görevine bağlı olduklarını vurgulamıştır. Raporda polis departmanının polis yolsuzluğunu önleme konusunda oldukça özverili olduğu vurgulansa da, tek başına yeterli olamayacağı, zira polis yolsuzluğunun birçok sosyal konuyu içeren bir olgu olduğunun altı çizilmiştir (Mollen Comission, 1994).

Ne var ki, Mollen Raporu 20 yıl önceki polis yolsuzluğunun şekil ve nitelik olarak değişikliğe uğradığına vurgu yaparak, artık polislerin suç faaliyetine göz yuman bireyler olmaktan çok, suçu bizzat işleyen kişiler olduğunun altını çizmektedir. Rapor, ayrıca polis yolsuzluğunun polis örgütünün ötesinde bir problem olduğunu vurgulamaktadır. Raporda, polis kültürü, kişisel ihtiras ve fırsatlar, dürüst polislerin yolsuzluk eylemine karşı sessiz kalmaları, polis amirlerinin yolsuzluğun ortaya çıkmasındansa olayları görmezlikten gelmeyi tercih etmesi, polis ve toplum arasında kin ve nefretten doğan “biz ve öteki” olgusu ve polis departmanının personeline dürüstlüğü aşılama sorumluluğunu terketmesi gibi bir takım hususlar sayılmaktadır (Mollen Commission, 1994).

Kurumsallaşan ve sistematik işleyen polis yolsuzluğunun artık söz konusu olmadığı vurgulanan raporda, uyuşturucuyla bağlantılı yolsuzluk

² Frank Serpico hakkında daha detaylı bilgi için bakınız: <http://www.frankserpico.com/bio.html>

fiilerinin arttığı ifade edilmektedir (Mollen Commission, 1994). Raporla ilgili çeken bir hususta yolsuzluğa karışan polislerin göreve idealist ve dürüst kişiler olarak başladıkları ve departmanın bu personeli dürüst kalacak şekilde muhafaza etmesi gerekirken, polisin cazip olan tekliflere sürekli maruz kalması, birçok polisin ahlaki değerlerini ve presiplerini yitirmesine sebep olmaktadır. Bir diğer çarpıcı konu ise, dürüst polislerin yolsuzluk fiilerine karşı sessiz kalmaları, yolsuzluğun devam etmesine neden olmaktadır. Raporla, dürüst polislerin, yolsuzluk yapan polisleri dürüstlüğü telkin etmede önemli roller düştüğünün altı çizilmektedir. Ancak, dürüst polisler ne yazık ki polis yolsuzluğunun çözümü konusunda önemli bir husus olabileceken, bunun aksine cesaretleri kırılmış ve çözümün bir parçası olmaktan tamamen uzak bir role büründükleri de raporun önemli açıklamalarından birisidir.

3. Yolsuzluğu Önlemeye ve Kontrole Yönelik Stratejiler

Amerika’da polis yolsuzluğu 1960’lı yıllarda çevresel faktörlerle açıklanmaya çalışılmış ve polis yolsuzluğu siyasal kurumlar, yerel yönetim yapısı, norm çatışması ve sivil toplum değerleriyle analiz edilmiştir (Sherman, 1977; Simpson, 1977). Polis organizasyonu ile bu yapının çevresi arasındaki etkileşim sonucu ortaya çıkan sonuç çevreye vurgu yapmaktadır. Ancak çalışmayı organizasyondan ziyade bireysel bazda ele aldığımızda, vurgu polisin görev çevresine odaklanmaktadır (Sherman, 1977). Polisi kontrol altında tutan politik yapı polisi yolsuzlaştırmakta ve yolsuz amaçlarda kullanmaktadır. Görev çevresi yaklaşımında ise düşük rütbedeki polisin çevreden gelen “cazip” tekliflerle karşı karşıya kalması yolsuzluğu doğurmaktadır. Ya da Sherman (1977)’in vurguladığı gibi bu iki husus aynı anda cereyan ederek yolsuzluğu ortaya çıkarmaktadır. Polis yolsuzluğunu önlemeye yönelik bir çalışma için öncelikle yolsuzluğa sebep olan faktörlerin incelenmesi gerekmektedir. Ancak bu faktörler daha geniş bir çalışmanın konusu olduğundan burada fazlaca üzerinde durulmayacaktır.

Birçok yazar ve araştırmacı (örneğin Gardiner, 1974) polis yolsuzluğunun tamamen önlenemeyeceğini, ancak azaltılabileceğini vurgulamaktadır. Nitekim polis yolsuzluğunun toplumun sosyal ve siyasal yapısına sıkı sıkıya bağlı bir olgu olduğu ve aslında sorunun polisin değil toplumun bir problemi olduğu gerçeği kabul edilmelidir. Diğer taraftan Walker (1983), yolsuzluğu önlemek (prevention) ile yolsuzluğu ortadan kaldırmak (elimination) kavramlarını birbirinden ayırarak buna ilişkin geliştirilecek stratejilerin birbirinden farklı olması

gerektiğinin altını çizer. Diğer bazı yazarlar (Goldstein, 1975; Simpson, 1977) ise yolsuzlukla ilgili olarak kontrol (control) kavramı üzerinde durur.

Klockars ve diğerleri (2000) polis yolsuzluğunu önleme ve kontrol bağlamında birçok mekanizmanın faaliyete geçirilebileceğini vurgulayarak hangi tekniğin hangi departmanda uygulanacağını ise değişiklik arzeden bir konu olduğunu altını çizer. Klockars ve diğerleri (2000) etik eğitimini, proaktif ve reaktif yolsuzluğu araştırma tekniklerini, dürüstlük testi ve suçluları disiplin yoluyla caydırma uygulamaları polis yolsuzluğunu kontrol ve önleme örnekleri olarak değerlendirmektedir.

Williams (2002)'a göre birçok ülkede ortaya çıkan polis yolsuzluğu temelde dört temel alandaki zaafiyetten ileri gelmektedir; (1) işe alma, eğitim ve terfi sistemi (2) kaynakların etkin dağılımı, (3) hesap verilebilirlik sistemi, (4) profesyonel polislik standartlarının gelişmesini engelleyici kültürel ve geleneksel yapı.

Chicago'da polis yolsuzluğu üzerine çalışan bir komisyon işe alma ve adayları gözden geçirme safhasında standartları yükseltmenin polis yolsuzluğunu önlemede etkili olacağını vurgulamıştır (Newburn, 1999). Diğer taraftan yaş standardının 21'den 23'e çıkarılması, adayın yüksek okul ve üniversite eğitimi almış olması, adayların poligraf (yalan makinesi) testinden geçirilmesi- ki Amerika'da uygulanan örnekleri mevcuttur- diğer tavsiyeler arasındadır (Newburn, 1999). Özellikle polis adaylarının geçmişi çok iyi bir şekilde araştırılmalı, güvenilirliği, psikolojik yapısı, karakteri konusunda adayın yakınları, arkadaşları, öğretmenleri ve çevresindeki kişilerle mülakat yapılması oldukça önem taşımaktadır.

Hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim yolsuzluğa karşı önerilen en genel yöntemlerden birisidir. Ancak Goldstein (1975) polis yolsuzluğunun yanlışlığını tartışmanın esasında istenmedik bir davranış olması ve söz konusu davranışı cesaretlendireceğinden üzerinde durur (Newburn, 1999: 37).

GAO (1998) raporunda ise polis yolsuzluğunu önlemeye yönelik olarak: (1) Polis departmanında üst yönetimden alt kademeye kadar dürüstlüğü bağlılığın temel ilke haline getirilmesi, (2) polis kültürünün değişmesi, (3) faaliyetlerin hesap verilebilirliğine önem verilmesi, (4) polis olma yaşı ve eğitim seviyesinin yükseltilmesi (5) dürüstlük ve etik eğitiminin nitelik olarak geliştirilmesi, (6) polis departmanlarını

denetleyecek bağımsız nitelikli gözlemleyici bir birimlerin ihdas edilmesi, (7) toplum destekli polislik uygulamalarının arttırılması vurgulanmıştır.

Kabaca yolsuzluğu kontrol stratejilerini dâhili ve harici olmak üzere iki ana başlıkta toplayabiliriz (Sherman, 1974b; Walker, 1983). Bu iki başlığın alt kategorilerinin birçok çalışmada farklı şekillerde tasnif edildiği görülmüştür. Ancak, harici stratejilerin polis departmanlarının çevresini değiştirmek ya da polis örgütünün dışındaki kontrol mekanizmasına odaklanırken, dâhili stratejiler örgüt içindeki yapıyı, politikaları ya da presedürleri değiştirmeye hedeflenir. Ne var ki, polis örgütü siyasal iradenin somut bir yansıması olduğu için bu stratejiler birçok zaman iç içe değerlendirilebilmektedir. Sherman (1978b)'ın daha sonraki bir çalışmasında yolsuzluğu kontrol politikası (1) yolsuzluğu önlemeye ya da fırsatları azaltmaya yönelik yönetsel stratejiler ile (2) yakalamaya ve cezalandırmaya yönelik dâhili polislik stratejileri olarak iki ana çerçevede incelemiştir. Söz konusu çalışmada vurgulanan diğer iki önemli kavram ise geçmişte olan yolsuzluk fiillerini soruşturmaya yönelik gözlem (premonitory) ile gelecekte olması öngörülen gözlem (postmonitory). Sherman (1978b) uyarıcı nitelikte olan postmonitory çalışmaların yolsuzluğa karşı daha etkili olduğunu vurgular. Sonuçta, farklı kategoriler ve alt alanlarda ifade edilse de, geliştirilen stratejiler aşağı yukarı birçok çalışmada benzerlik göstermektedir. Dolayısıyla bu çalışmada da bu alt stratejiler bu makalenin yazarlarının konuyla ilgili değerlendirmelerine ve analizlerine dayanarak sınıflandırılmıştır.

3.1. Dâhili Stratejiler

3.1.1. İşe Alma ve Eğitim

Bir organizasyonun başarısı ya da başarısızlığı sahip olduğu personelin kalitesine bağlıdır. Palmiotto (2005) polis yolsuzluğunu önlemeye ve kontrol altına almaya yönelik ilk adımın polisleri seçme sürecinden başlaması gerektiğini ifade eder. Polis organizasyonunun dürüst ve etik değerlere bağlı adayları işe alması gerektiği birçok yazar tarafından da vurgulanan önemli bir kriterdir (Palmiotto, 2005; Williams, 2002; Goldstein, 1975; Newburn, 1999). Her ne kadar tüm adaylardan detaylı bilgiler ve referanslar isteniyor olsa da, birçok araştırmacı adayların geçmiş yaşamı ile ilgili soruşturmanın oldukça önemli olduğunu vurgulamaktadır (GAO, 1998; Newburn, 1999). Kimi yazarlar ise bu araştırmanın etik değerlere sahip olup olmadığı, işine bağlı olup olmadığı

gibi bilgilerin adayı tanıyan eski işvereni, öğretmeni ya da yakınlarına sorulması gerektiğinin altını çizmektedir (Palmiotto, 2005).

Amerika’da polis akademisine alınan adayların eğitim süreleri eyaletten eyalete değişmekle birlikte bu süreler genellikle saat ölçüsü baz alınarak değerlendirilmektedir. Örneğin California eyaletinde bu süre minimum 1000 saat civarındayken, bu oran İllinois Eyaletinde 750 saat kimi eyaletlerde ise 1500 saat civarındadır. Diğer bir başka husus ise halen Amerika’daki birçok eyalet polis olmak için asgari lise mezunu olma şartını getirmektedir. Çok az sayıdaki eyalet polis olmak için üniversite eğitimi şart koşturmaktadır (Doğutaş vd., 2007:7). Bu durumda ise yolsuzlukla mücadele de Amerika için hala bir handikap olduğu değerlendirilmektedir. Her ne kadar, üniversite mezunlarının lise mezunlarına göre daha fazla etik değerlere bağlı olup olmadıkları çok önemli bir bilimsel çalışmanın konusu olsa da, üniversite derecesinin polislik mesleğinin daha iyi icra edilmesinde çok önemli olduğu vurgusunu yapan birçok rapor mevcuttur.

3.1.2.Yönetim Tekniği

Etkili yöneticilik ve liderliğin polis yolsuzluğunu önlemede önemli bir etken olduğu literatürde en sık vurgulanan kontrol yöntemlerinden birisidir. Ne var ki Walker (1983)’a göre üst yönetimin ve rütbeli personelin yolsuzluk yaptığının alt rütbelerce bilinmesi etkili bir denetim ve kontrol mekanizmasını zorlaştırır. Goldstein (1975)’de polis yolsuzluğuna karşı yapılacak çalışmaların ve reformların en üst yönetimden başlaması gerektiğini ifade etmektedir. Sherman (1978b)’in hazırlamış olduğu çalışmada da yolsuzluğa karşı Oakland, New York ve Kansas’ta ki çalışmaların başarısını aslında görevdeki polis müdürlerinin bu konudaki kararlılığına ve somut adımlarına bağlar. Ayrıca, Amerika bağlamında merkeziyetçi bir yapılanmanın polis yolsuzluğunu önlediği de kimi yazarlarca gözlemlenmiştir (Goldstein, 1975; Simpson, 1977; Walker, 1983). Diğer taraftan Walker (1983) modern yönetim uygulamaları bağlamında amir sayısının artırılmasının da yolsuzluğu azaltacağına inanmaktadır.

Bir diğer yönetim tekniği ise teknolojik araçların kullanımınıdır. Bu sayede polis inisiyatifini azaltmakta, kurallar ve kaideler her birim ve şahıs için standart hale gelmektedir. Araç takip sistemleri, nezarethane ve karakol kameraları, kapalı devre televizyon sistemleri (CCTV), merkezi

kayıt ve sorgulama araçları gibi bilgi sistemlerinin kullanımı yolsuzluğu azaltan etmenlerdir.

3.1.3. İstihbarat, Soruşturma ve Yargılama

Sherman (1974b) polis yolsuzluğunun genellikle kurum içererisindeki başka polisler tarafından soruşturulduğunu Paris, Londra ve New York'tan örnekler vererek açıklamaktadır. Ancak, kimi yazarlar formal disiplin sisteminin polis yolsuzluğunu önlemedeki yetersizliğinden bahsetmektedirler (Simpson, 1977). Bu bağlamda üzerinde durulması gereken informal kontrol mekanizmalarının geliştirilmesidir.

Polis departmanlarına gizli görevli yerleştirilmesi polis yolsuzluğuyla ilgili çok önemli verilerin elde edilebileceği kimi yazarlarca vurgulanmaktadır. Ancak Simpson (1977) yolsuzluk soruşturmalarında gizli görevli kullanılmasının bir yöntem olabileceğini ancak uzun vadede foksiyonel bir çözüm olmaktan uzak olduğunu zira burada görevlendirilecek kişilerin psikolojik sorunlar ve duygusal stres yaşayabileceklerini ifade etmektedir. Telefon takipleri (Wood, 1997; Sherman, 1974b), yüzleştirme (Sherman, 1974b) ve polis yolsuzluğunu soruşturmakla görevli dâhili araştırma biriminin (Goldstein, 1975; Palmiotto, 2005) kurulması ise diğer yöntemlerdendir.

3.2. Harici Stratejiler

3.2.1. Yasal Olarak Suçu Ortadan Kaldırma (Decriminalization)

Yasalarda suç olarak tarif edilen bir takım hususların ortadan kaldırılmasının polisin yolsuzluk fiillerine bulaştığı bir takım faaliyetleri de azaltacağı muhakkaktır. Örneğin Amerika'da kimi akademisyenler esrar'ın yasal hale getirilmesinin faydasına inanmaktadırlar. Elbette ki suçun ortadan kaldırılması polis yolsuzluğunu da ortadan kaldıran sihirli bir deynek değildir. Ancak bu yöntem kimi yazarlar (Goldstein, 1975; Walker, 1983) yalnızca suç olan bazı fiillerin, legal hale getirilmesini bu durumun ise polisin takdir yetkisini ortadan kaldıracacağı için yolsuzluğu önlemede bir yöntem olarak önermişlerdir. Walker (1983) yasal olabilecek bir takım unsurlara, belli miktara kadar esrar bulundurmamayı ve kullanmayı, içki ve kumara yönelik yasaklayıcı hükümleri ve polisin denetimine tabi bir takım uygulamaları örnek olarak göstermektedir.

3.2.2. Kamu Oyu ve Medya Denetimi

Kamuoyunu harekete geçirme yolsuzlukla mücadeledeki ilk adımlardan birisidir (Walker, 1983). Şayet halk polis yolsuzluğunu karşı tolerans gösteriyorsa, bu konuda çok bir şeyin yapılabileceği söylenemez. Dolayısıyla, siyasi iradenin kararlılığı ve kamunun desteği yolsuzlukla mücadelede olmazsa olmazlardandır. Bu bağlamda, Amerika'da ortaya çıkan skandallar kamuoyunu harekete geçiren en önemli olaylardır. Her ne kadar skandallar kısa süreli olaylar olsa da, kimi zaman etkileri yıllarca sürebilmektedir. Nitekim Watergate Skandalı, Los Angeles'taki Rampart Skandalı, Serpico olayı gibi hadiseler üzerinde halen konuşulan önemli olaylardır. Ayrıca, haber medyasının bu konudaki tavrı, kamuoyunun harekete geçirilmesi ve skandalların ortaya çıkarılmasında oldukça etkilidir. Zira 1970'li yıllarda New York Polis Departmanındaki yolsuzluk New York Times gazetesiyle gündeme taşınmış ve ardından soruşturma komisyonlarının kurulmasına zemin hazırlanmıştır.

3.2.3. Harici Soruşturma Mekanizmalarının Kurulması

Palmiotto (2005) polisin siviller tarafından denetlenmesinin polis yolsuzluğuyla mücadelede bir yöntem olarak değerlendirir. Aslında polis örgütü dışında yapılandırılacak bir organın polis yolsuzluğuyla mücadelede etkili olacağı birçok yazar tarafından desteklenen bir mekanizmadır (Goldstein, 1975). Bazı akademisyenler sivillerden oluşacak bir kurulun (Civilian Oversight Board) vatandaşların polise ilişkin yolsuzluk şikâyetlerini alıp değerlendirecek bir hizmet sunmasını tavsiye eder. Nitekim birçok yazar demokratik ülkelerde polisin ve hükümetin davranışlarının denetlenmesinin halkın en meşru hakkı ve rolü olduğu konusunda hem fikirdirler (Walker, 1983). Dolayısıyla kurulacak bağımsız bir organ aracılığıyla polis departmanlarının icraatları kontrol edilebilir. Ancak, Palmiotto (2005) kurulacak olan harici mekanizmanın polisin ve polis ailelerinin haklarını teminat altına alıp koruyacak bir yapıda ihdas edilmesi gerektiğinin altını çizmektedir. Simpson (1977) da ombudsman ve sivil inceleme kurulunun her türlü polis yolsuzluğunu ve disiplinsiz eylemleri kontrol edebilecek bir araç olarak görmekte birlikte bu yapının yalnızca polis bürokrasisi ile toplum arasında bir tampon vazifesi göreceğini ve bu yüzden fonksiyonunun sınırlı olabileceğini ifade etmektedir.

Sonuç

Goldstein (1975) polis yolsuzluğuyla mücadele bağlamında en önemli konunun samimiyet olduğunun altını çizer. Nitekim Amerika’da polisler geleneksel olarak polis yolsuzluğu olgusunu görmezlikten gelmiş ve problemin varlığını sürekli inkâr etmişlerdir (Goldstein, 1975; Walker, 1983). Elbette ki polis yolsuzluğu Amerikan polisinde de söz konusu olan bir olgudur. Ne var ki bu kimi zaman tek bir polisin yapmış olduğu bir eylem ya da bir grup polisin karıştığı bir olay ya da tüm polis departmanı’nın içinde bulunduğu bir yapı şeklinde tezahür edebilmektedir. Palmiotto (2005) Amerika’da ki polis yolsuzluklarının önlenememesindeki tek suçlunun polisler ve polis departmanları olmadığını, aslında sorunun toplumsal bir problem olduğunu ve Amerikan halkının bu problemin bir parçası olduğunu ifade etmektedir.

Birçok komisyon raporunda vurgulandığı gibi polis yolsuzluğu ceza adalet sistemi içerisindeki diğer kurumlardaki yolsuzluklardan ayrı değerlendirilmesi mümkün olmayan bir problemdir. Diğer bir ifadeyle, yolsuzluk eylemi adalet ve kolluk sistemi içerisinde bulunan tüm kurumlarla birlikte değerlendirilmesi gereken önemli bir sorundur. Bu sebeple sorunun toplumun tüm birimlerini kapsayacak şekilde ve geniş katılımıla çözüme ulaştırılması gerekir. Simpson (1977) da, nerede bir polis yolsuzluğu olsa buna paralel mutlaka bir kamu kurumunda ya da özel sektörde bir yolsuzluğun söz konusu olduğunu belirterek, polis yolsuzluğunu kamu kurumlarındaki yolsuzluktan ayrı tutmamak gerektiğini vurgulamaktadır. Zira Türkiye’de yapılan en geniş kapsamlı yolsuzluk araştırması da, polis dâhil diğer kamu kurumlarını da içine alacak şekilde yapılmıştır.

Polisin temel görevi bireylerin güvenliğini sağlamak, kamu düzenini korumak ve düzene karşı gelenleri yakalayıp yargı organlarına teslim etmektir. Ülkenin iç güvenliğinin sağlanmasında böylesine önemli bir vazife üstlenen polisin görevini yaparken sorumluluk bilinci içerisinde yaptığı işlerin hesabını verebilen bir konumda olması gerekmektedir. Polisin eylemlerinden sorumlu tutulması ve hesap verebilir olması aynı zamanda demokratik toplumun temel prensiplerinden birisidir (Cerrah, 2008; Gül, 2008). Hesap verebilirlik ve şeffaflık uygulamalarının hayata geçirilmesi ve bu ilkelere etkin bir şekilde işlerlik kazandırılması ile ülkemizde de kaynakların etkin, verimli ve tutumlu bir şekilde kullanılması mümkün olacaktır. Bunun yanında, hukuk devleti ilkelerini zedeleyen, toplum vicdanını son derece rahatsız eden, siyasi otoriteye duyulan güveni zaafa uğratan, genellikle rüşvet, iltimas ve yozlaşma ile

eş anlamlı olarak kullanılan yolsuzluklarla mücadelede de etkili sonuçlar alınması mümkün olacaktır (Kesim, 2005:280).

Her birisi devletin organları olan yasama, yürütme ve yargı temsilcileri tarafından yapılan denetimin önemi ve gereği inkâr edilemez. Ancak, güvenlik sektörünün hizmetin alıcısı konumunda olan *sivil* toplum tarafından denetimi daha çok önem kazanmaktadır. Gerek özel şahıslar ve gerekse sivil toplum kuruluşları tarafından yapılan sivil denetim, en sağlıklı denetim mekanizmasıdır (Cerrah, 2008:50). Gül (2008)' e göre Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan Avrupa Polis Etiği Kuralları (APEK), kolluk teşkilatlarının evrensel hukuk normları çerçevesinde yapılandırılmalarına ve bunların sahip oldukları meşru gücü keyfi olarak kullanmalarını engelleyecek demokratik denetim ve sivil katılım mekanizmalarının oluşturulmasına büyük önem vermektedir. Bu çerçevede, polis teşkilatının APEK kurallarını etkin bir şekilde uygulaması faydalı olacaktır.

Poliste yolsuzluk konusunda ampirik çalışmaların yapılması oldukça zordur. Dolayısıyla yolsuzluğun nasıl önleneceğine ilişkin yapılacak çalışmalarda geniş kapsamlı araştırmaların yapılmasını gerekli kılmaktadır. Türkiye'de yolsuzluğun teşhisi ve önlenmesi bağlamında belki de ilk kapsamlı çalışma 2001 ve sonrasında ise 2003 yılında Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) tarafından yayınlanan yolsuzluk araştırma raporudur. Raporla yolsuzlukla mücadele kapsamında özellikle iki noktanın altı çizilmektedir. Bunlar; siyasal otoritenin kararlılığının yanında toplumsal destek ve farklı kurumlarda değişik mücadele stratejilerinin geliştirilmesidir. Dolayısıyla, polis yolsuzluğuna ilişkin farklı yapıda bir takım stratejiler geliştirilmelidir. Sonrasında ise 2005 yılında TBMM tarafından yolsuzlukların sebeplerinin, sosyal ve ekonomik boyutlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonu yapmış olduğu çalışma sonucunda çeşitli alanlarda saptanan yolsuzlukları belgeleriyle açıklayan bir rapor hazırlamıştır. Raporun ilk bölümünde sistem analizleri ve çözüm önerileri yer almıştır. Bu bölümün sonuç kısmında ise yasama, yürütme, yargı alt başlıkları altında polisi de ilgilendiren bir takım çözüm önerileri sunulmuştur.

Ancak, özelde polis yolsuzluğunu da içine alarak kapsamlı hazırlanan TESEV Raporunda polis yolsuzluğu (trafik polisi ve diğer polis) ile ilgili olarak hane halkı ve iş dünyası'na da ortak olarak vurgulanan iki husus, "personelin maaşının yükseltilmesi" ve "devlet denetiminin arttırılmasıdır". Bu iki yaklaşımın oransal toplamı %60' civarındadır.

Diğer hususların toplam yüzdesi (siyasetçilerin müdahaleleri önlenmeli, halkın hesap sorabileceği düzenlemelere gidilmeli, bürokratik formaliteler azaltılmalı, kaynaklar ve hizmet kapasitesi artırılmalı) ise ancak %40'ı bulmaktadır (Adaman vd., 2003). Dolayısıyla Türkiye’de polis yolsuzluğuyla mücadelede en öncelikli yapılması gereken iş; maaşların yükseltilmesi (ki en yüksek orana sahiptir) ve denetimlerin artırılmasıdır. Yolsuzlukla ilgili olarak en çarpıcı nokta ise yolsuzluk algılamasında diğer hiç bir kamu kurumu için “maaşların artırılması” polisteki kadar yüksek bir orana sahip olmadığı görülmektedir. Türkiye’de polis yolsuzluğu ile ilgili nitel ve nicel araştırmaların yapılması, polis yolsuzluğunu önlemeye yönelik yapılacak olan politikalara yol gösterecektir.

Kaynakça

- Adaman, Fikret; Çarkoğlu, Ali ve Şenatalar, Burhan, (2003), *İş Dünyası Gözünden Türkiye’de Yolsuzluğun Nedenleri ve Önlenmesine İlişkin Öneriler*, Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) Yayınları, İstanbul.
- Barker, Thomas ve Roebuck, Julian, (1973), *An Empirical Typology of Police Corruption*, Charles Thomas Publishing, Springfield, IL.
- Benson, L. Bruce, (1988), “An institutional explanation for Corruption of Criminal Justice Officials”, *Cato Journal*, Vol. 8, No, 1 Spring/Summer.
- Cerrah, İbrahim, (2008), “Polis Etiği Nedir?”, *Avrupa Polis Etiği Kuralları ve Türkiye’de Güvenlik Personelinde Mesleki Sosyalleşme*, (Ed., İbrahim Cerrah), TESEV Yayınları. ss.16-21,
- Doğutaş, Cemil; Dolu, Osman ve Gül, Serdar Kenan, (2007), “A Comparative Study of the Police Training in the United States, United Kingdom and Turkey”, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1-4, ss. 1-20.
- GAO, (1998), *Law Enforcement Information on Drug related Police Corruption*, United States General Accounting Office (GAO), Report to the Honorable Charles B. Rangel, Washington, DC.
- Gardiner, A. John, (1974), “Law Enforcement Corruption: Explanations and Recommendations”, in *Police Corruption: A Sociological Perspective*, (Editor: Lawrence Sherman) Anchor Books Edition, Garden City, NY.

- Goldstein, Herman, (1975), *Police Corruption: A Perspective on Its Nature and Control*, Police Foundation, Washington, DC.
- Gül, Serdar Kenan, (2008), “Kamu Kurumlarında ve Güvenlik Hizmetlerinde Hesap Verebilirlik”, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 10, Sayı 4, ss.71-94.
- Holloway, Brandon, (2002), *Police Corruption*, International Encyclopedia of Justice Studies.
- Kesim, Erdoğan, (2005), “Bir Etik Davranış İlkesi Olarak Hesap Verebilirlik (Hesap Verme Sorumluluğu),” *Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu*, Sakarya Üniversitesi, Adapazarı, ss.269-281.
- Klockars, B. Carl; Ivkovich, K. Sanja; Harver, E. William and Habersfeld, R. Maria, (2000), *The Measurement of Police Integrity*, National Institute of Justice, Research in Brief, Washington, DC.
- Knapp, W., (1972), *Report of the Commission to Investigate Alleged Police Corruption*.
- Mollen Commission Report, (1994), *Report of the Commission to Investigate Allegations of Police Corruption and the Anti-Corruption Procedures of the Police Department*, New York, George Braziller.
- Newburn, Tim, (1999), *Understanding and preventing police corruption: Lessons from the literature*, Police Research Series110, Home Office Policing and Reducing Crime Unit Research, Development and Statistics Directorate, London UK.
- Palmiotto, J. Michael, (2005), “Controlling Corruption in the United States”, *Policing Corruption: International Perspectives*, içinde (Ed. Rick Sarre, Dilip Das & H.J. Albrecht), Lexington Books.
- Perry, L. Frank, (2001), “An Examination of Police Corruption: Preventing Corruption within Our Ranks”, *FBI Law Enforcement Bulletin*, February.
- Punch, Maurice, (2000), “Police Corruption and Its Prevention”, *European Journal on Criminal Policy and Research*, Vol.8, ss. 301–324.
- Roberg, Roy; Novak, Kenneth and Cordner, Gary, (2005), *Police and Society*, Third Edition, Roxbury Publishing Company, Los Angeles.

- Sherman, W. Lawrence, (1974a), "Introduction", *Police Corruption: A Sociological Perspective*, (Ed. Lawrence Sherman), Anchor Books Edition, Garden City, NY.ss.
- Sherman, W. Lawrence, (1974b), "Police Corruption Control: New York, London, Paris", *Police Corruption: A Sociological Perspective*, (Ed. Lawrence Sherman), Anchor Books Edition, Garden City, NY.
- Sherman, W. Lawrence, (1974c), "Becoming Bent: Moral Careers of Corrupt Policemen", *Police Corruption: A Sociological Perspective*, (Ed. Lawrence Sherman), Anchor Books Edition, Garden City, NY.ss.
- Sherman, W. Lawrence, (1977), "Police Corruption Control: Environmental Context versus Organizational Policy", *Police and Society* (Ed. David Bayley), Sage Publications, California and London.
- Sherman, W. Lawrence, (1978a), *Scandal and Reform: Controlling Police Corruption*, University of California Press.
- Sherman, W. Lawrence, (1978b), *Controlling Police Corruption: The Effects of Reform Policies Summary Report*, National Institute of Law Enforcement and Criminal Justice, Law Enforcement Assistance Administration, United States Department of Justice.
- Siegel, J. Larry ve Senna, J. Joseph, (2004), *Essentials of Criminal Justice*, Fourth Edition, Thomson and Wadsworth.
- Simpson, E. Antony, (1977), *The Literature of Police Corruption: A Guide to Bibliography and Theory*, Volume I, Published by The John Jay Press and McGraw-Hill Book Company, NY and UK.
- Walker, Samuel, (1983), *The Police in America: An Introduction*, McGraw-Hill Series in Criminology and Criminal Justice.
- Williams, Hubert, (2002), "Core Factors of Police Corruption across the World", *Forum on Crime and Society*, Volume 2, Number 1, United Nations Publications, United Nations, New York.
- Wood, JRT, (1997), *Final Report of the Royal Commission into the New South Wales Police Service*, Volume 1, Corruption, The Hon Justice JRT Wood, The Government of the State of New South Wales, http://www.pic.nsw.gov.au/PDF_files/Volume1.Pdf (erişim tarihi: 12.04.2009).